

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7143>

Number: 58 , p. 1-10, Summer II 2017

Yayın Süreci / Publication Process

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date - Yayınlanma Tarihi / The Published Date

27.06.2017

30.08.2017

**MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ ALAN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN
MÜZİK PERFORMANS KAYGI DÜZEYLERİNİN
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ
INVESTIGATING THE MUSIC PERFORMANCE ANXIETY
LEVELS OF UNDERGRADUATE STUDENTS WHO HAVE PROFESSIONAL
MUSIC EDUCATION ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES**

Doç. Dr. Bahar Güdek

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

Öğr. Gör. Varol Çiçek

Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü

Öz

Müzik Performans Kaygısı, bir topluluk önünde performans sergileyen her seviyeden birey için söz konusu olabilmektedir. Özellikle mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin, bireysel çalgı sınav komisyonlarında, dinleti, konser vb. etkinliklerde, dinleyici karşısında performanslarının bozulacağına dair bilişsel, davranışsal ve fizyolojik olarak birtakım kaygılar yaşadığı bilinmektedir. Her düzeyde müzik eğitimi verenlerin, öğrencilerini bir performansa hazırlarken onların altta yatan kaygı sebeplerini saptamaları, performans kalitesinin artmasını sağlayabilir. Bu araştırmanın amacı, müzik ve sahne sanatları fakültesi müzik bölümü ile eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerinin devam edilen fakülte, cinsiyet, sınıf düzeyi, yaş ve bireysel çalgı değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Araştırma tarama modelinde olup veri toplama aracı olarak Kenny tarafından 2004 yılında geliştirilen ve Özevin (2013) tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olan "Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri" kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Anabilim Dalı 1.,2.,3., ve 4. sınıflarda eğitim gören toplam 213 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; çalışma grubunun devam ettikleri fakülte ve cinsiyetlerine göre müzik performans kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu, yaş, sınıf ve bireysel çalgı değişkenlerine göre ise de müzik performans kaygı düzeylerinde anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kaygı, Performans Kaygısı, Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri, Mesleki Müzik Eğitimi

Abstract

The Anxiety of Music Performance can be an issue for individuals who have different performance levels and perform in front of a community. It is known that the students who particularly receive vocational music education have cognitive, behavioral and physiological concerns in the individual instrument exam commissions, audition, concerts and so on about the possibility of performance deterioration in front of the audiences. Music educators giving education at all levels, while preparing their students for a performance, can determine the underlying cause of anxiety of their students that can increase their performance quality. The aim of this research is to determine whether the music performance anxiety level can change or not according to students' musical performance anxiety levels according to ongoing faculty, gender, course level, age and individual instrumental variables in music department in music and performing arts faculty and music education department in education faculty. The research was done according to the screening model and "Kenny Music Performance Anxiety Inventory" developed by Kenny in 2004 and translated into Turkish by Özevin (2013) was used as a data collection tool. The study group consists of 213 students studying in Music Department in Ordu University Music and Performing Arts Faculty and Music Education Department for 1st, 2nd, 3rd and 4th graders in Faculty of Education in Ondokuz Mayıs University. According to findings of the research there was a meaningful difference in music performance anxiety levels according to the faculties and genders attended by the study group, on the other hand there was no significant difference in music performance anxiety levels according to age, class and individual instrument variables.

Keywords: Anxiety, Performance Anxiety, Kenny Music Performance Anxiety Inventory, Vocational Music Education

1. GİRİŞ

Kaygının sözlük anlamı; "üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa", "bireylerin, toplumsal kümelerin herhangi bir güçlü istek ya da güdülerinin gerçekleşmemesi olasılığı karşısında duydukları tedirginlik", "güçlü bir istek ya da dürtünün amacına ulaşamayacak gibi gözüktüğü durumlarda beliren tedirgin edici bir duygu" (TDK, 2009: 1115) olarak tanımlanmaktadır. Bireyin sosyal yaşamındaki olaylara karşı verdiği olumlu ve ya olumsuz tepkilerin, yaşadığı kaygının düzeyine göre değiştiği söylenebilir. Kaygı, günlük yaşamda insanı bazen dürtüleyerek yaratıcı ve yapıcı davranışlara teşvik eden, bazen de bu tür davranışları engelleyen, genellikle huzursuzluk yaratan bir duygu olarak nitelendirilir (Başarı, 1990: 1).

Toplumunu oluşturan bireyler, gerek iş, gerek sosyal hayat ve ailevi nedenlerden dolayı sürekli kaygılar yaşamaktadırlar. Yaşan-

nan kaygıların gündelik ya da yakın gelecekteki olaylarla ilişkisi olduğu kadar, çok uzun yıllar sonrası yaşanacak olayların bile insanlarda büyük kaygılara yol açtığı görülmektedir.

Performans, kişinin akıl, duygu ve davranış düzeyinde daha önceden kazanmış olduklarının, belli bir durum ve belli bir zaman kesitinde, eylemsel olarak ortaya konulan şeklidir ve seyirci karşısında, sosyal bir ortamda gerçekleşir (Fehm & Schmidt, 2006: 98). Performans sırasında kişinin ortama bağlı olarak yaşadığı kaygı, eğer aşırı ise bu durum bir tür sosyal kaygı bozukluğu olarak adlandırılır.

Performans kaygısı, aşırı zihinsel ve fiziksel rahatsızlık tarafından tetiklenen genel bir deneyim olup, profesyonellerden öğrencilere kadar farklı düzeydeki bireylerde görülebilir. Genellikle konuşmacı, oyuncu, müzisyen, dansçı, sporcu gibi performans sergile-

yen bireyleri etkileyen bir deneyimdir (Kee, 1993: 87).

Kaygı, performans öncesinde ve performans sırasında görülebilir, devam edebilir. Kaygının sebepleri aile ortamı, kültür gibi sosyal koşullar, davranışsal, psikodinamik, bilişsel ve biyolojik kişisel özellikler, teknik, artistik olgunluk gibi profesyonel özellikler, mükemmeliyetçilik, katastrofik hale getiren durumlar, topluluk içinde kendine odaklanma vb. olabilir (Gorges vd., 2007: 450; Lang, 2000: 78; Akt: Özevin, 2013: 54).

Birçok müzisyen için, performans kaygısı, fiziksel ve psikolojik etkileri açısından daha tehditkâr (meydan okuyucu) halde mevcuttur. Kabiliyete, müzisyenliğe, hırsa, adanmaya rağmen, performans kaygısının etkileri teknik etkinliğe karışabilir, fiziksel sağlığı bozabilir ve bazı hallerde gelecek vadeden bir kariyeri bile sonlandırabilir (Wright, 1999: 122; Akt: Baydağ & Alpagut, 2016: 858).

Diğer kaygı türlerine benzer olarak müzik performans kaygısının da sebepleri fizyolojik, bilişsel, psikolojik bireysel özellikler; önceki performans deneyimleri; izleyenler arasındaki kişiler (aile, arkadaş, öğretmen vb.); mükemmeliyetçilik; hata yapma korkusu; beğenilme kaygısı, konsantrasyon güçlüğü, performansla ilişkin irrosyonel düşünceler, yüksek endişe, çaresizlik gibi zihinsel süreçleri kapsar. Müzik performans kaygısı, son yıllarda müzik eğitimcileri, psikologlar ve hatta doktorlar tarafından üzerinde durulan bir konu olmakla beraber, belirtileri ve temel özellikleri konusunda genel bir uzlaşmaya varılmış fakat tanımlanması konusunda henüz uzlaşmaya varılmamış bir konudur. Bazı araştırmacılar performans kaygısını 'Sosyal Fobi'nin bir alt tipi olabileceğini düşünmektedir (Turner, vd., 2003: 387 Akt: Çırakoğlu, 2013: 97).

Bazı müzisyenler için bir dinleyici kitlesi önünde performans göstermek çok heyecan verici ve olumlu bir durumdur. Ancak, performans kaygısı yaşanması durumunda bu

durum oldukça önemli bir probleme dönüşebilmektedir. Kimi durumlarda müzisyenin yaşadığı bu kaygı, mesleki kariyerin sona ermesine bile neden olabilmektedir (Mc Ginis & Milling, 2005: 365; Yoshie, vd., 2008: 128; Akt: Çırakoğlu, 2013: 2).

Yapılan araştırmalarda müzik performans kaygısının sebepleri (Tamborrino, 2001); performans koşullarının müzik performans kaygısına etkisi (Brotons, 1993); müzik performans kaygısının çeşitli psikolojik ve fizyolojik özelliklerle ilişkisi (Gorges vd., 2007; Kageyama, 2007; Kenny vd., 2004; Thurber, 2006; Yoshie vd., 2008); kaygının solo ve grup performansına göre farklılıkları (Kane, 2008); müzik performans kaygısıyla başa çıkma ve tedavi yöntemleri (Çimen, 2001; Feener, 2005; Kenny, 2006; Lang, 2000; Miller, 2004; Neftel, 1982) gibi konuların ele alındığı tespit edilmiştir (Özevin, 2013: 55).

Müzik performans kaygısının yaşanabileceği durumların başında öğrencilerin bireysel çalgı performanslarını sergileme çalışmalarını gelmektedir. Gerek bireysel sahne gösterilerinde gerekse de bireysel çalgı sınavlarında performans kaygısı yaşanabilmektedir. Bireysel çalgı ders notu değerlendirmesi, öğrencilerin, bireysel olarak bir topluluk karşısında müzik performanslarını sergilemelerinden oluşmaktadır. Öğrenciler bu dersin sınavında performanslarını sergilerken başkaları tarafından izlenme ve beğenilmeme korkusu gibi nedenlerle telaşlanabilmekte ve kaygının ortaya çıkan bedensel, zihinsel, duygusal ve tepkisel bir takım belirtilerini gösterebilmektedirler (Dalkıran, vd., 2014: 17).

Bu araştırmanın amacı, mesleki müzik eğitimi alan lisans öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerini çeşitli değişkenler (fakülte, cinsiyet, sınıf düzeyi, yaş, bireysel çalgı) açısından incelemektir.

Araştırmanın problem cümlesi "Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans öğrencileriyle, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü öğrencilerinin

Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Çeşitli Değişkenlere Göre Nasıldır?

Alt Problemler:

1. Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ve Müzik Sahne Sanatları Fakülteleri Müzik Bölümü öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ve Müzik Sahne Sanatları Fakülteleri Müzik Bölümü öğrencilerinin müziksel performans kaygı düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3. Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ve Müzik Sahne Sanatları Fakülteleri Müzik Bölümü öğrencilerinin müziksel performans kaygı düzeyleri sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

4. Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ve Müzik Sahne Sanatları Fakülteleri Müzik Bölümü öğrencilerinin müziksel performans kaygı düzeyleri yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

5. Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ve Müzik Sahne Sanatları Fakülteleri Müzik Bölümü öğrencilerinin müziksel performans kaygı düzeyleri bireysel çalgılarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

Bu araştırma, amacı ve yöntemi bakımından durum tespitine yönelik tarama modelini esas alan betimsel bir araştırma olup, mesleki müzik eğitimi alan lisans öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerini çeşitli değişkenlere göre betimlemeyi amaçlayan bir tarama araştırmasıdır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olgular kendi koşulları içerisinde değiştirilmeden olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Bilinmek istenen durumun gözlemlenerek

olduğu gibi aktarılması esas alınır (Karasar, 2014: 77).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemiyle (Büyüköztürk vd., 2008: 180) belirlenen, 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılı, bahar dönemi, Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü'nün 113 öğrencisi ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'nın 100 öğrencisi olmak üzere toplam 213 öğrenci oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veriler, araştırmacı tarafından benzer türdeki ölçekler incelenerek literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması yapılırken konuyla ilgili tez, makale, bildiri ve resmi belgelerden yararlanılmıştır. Bu çalışmada Kenny tarafından 2004 yılında geliştirilen ve Özevin (2013) tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olan "Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri" ölçeği kullanılmıştır. Çalışma grubunun kaygı düzeylerini karşılaştırmak amacıyla kullanılan değişkenlere ilişkin verileri toplamak için "Kişisel Bilgi Formu"nda; cinsiyet, sınıf, yaş ve bireysel çalgı bilgileri sorulmuştur.

Hazırlanan ölçek, Ordu Üniversitesi MSSF MB ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi EF GSEB Müzik Eğitimi ABD lisans 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerine araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

Müzik Performans Kaygı Envanteri

Araştırmada kullanılan "Kenny Müzik Performans Kaygı Envanteri" Özevin (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. 25 maddeden oluşan ölçek, 5 faktörlü ve 6'lı likert tipinde olup, Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı .895'tir. Maddelerin madde toplam korelasyonu .336 ile .651 arasında değişmektedir.

2004 yılında Kenny tarafından geliştirilen ve Özevin (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan bu envanter, performans öncesi deneyimleri ve altta yatan psikolojik savun-

masızlıkları ölçmek, performans kaygısından zarar gören sanatçılara yardım etme üzere durumun daha kapsamlı bir şekilde kavram-sallaştırılmasını yapmak ve çok daha uygun kapsamlı tedavilere odaklanmak için bir adım atabilmek amacıyla geliştirilmiş geçerli ve güvenilirli bir envanterdir.

Verilerin Analizi

Belge ve literatür taramasından elde edilen verilerden araştırmanın giriş ve bulgular bölümünde yararlanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 15.0 programı kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde çalışma grubunun, devam ettikleri fakülte ve cinsiyetlerine göre farklılıkların olup olmadığını belirlemek için ise İlişkisiz T-Testi, sınıf düzeyleri, yaş ve bireysel çalgıları-

na göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespiti için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi yapılmıştır. Tüm istatistikler için iki yönlü anlamlılık değeri olarak $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmayla ilgili bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular, alt problemlere göre sıralanmıştır.

3.1 Birinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmada birinci alt problem olan Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ve Müzik Sahne Sanatları Fakülteleri Müzik Bölümü öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan t-testi sonucu Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Devam Ettikleri Fakültelelere Göre Müzik Performans Kaygı Düzeyi Puanlarının Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Üniversite	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
ODÜ MSSF MB	113	75,5664	17,00939	205,868	2,910	,004
OMÜ GSE MB ABD	100	68,6400	17,61801			

* $p > .05$

Tablo 1'e göre çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin, müzik performans kaygı ölçeği puanları arasında, devam ettikleri fakülteye göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$t(213)= 2,910, p>.05$]. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü öğrenci müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puan ortalaması $\bar{X} = 75,56$ iken, Eğitim Fakültesi Müzik Anabilim Dalı öğrencilerinin puan ortalaması $\bar{X} = 68,64$ 'dür. Başka bir ifadeyle Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeyleri, Eğitim Fakültesi Müzik Anabilim Dalı öğrencilerin kaygı düzeylerinden daha yüksektir. Bu ise Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümlerinde ağırlıklı olarak bir çalgının sanatsal eğitiminin veril-

mesi ve daha üst seviyede eser çalışılmasından dolayı kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir.

Baydağ ve Alpağut (2016: 863) yapmış oldukları çalışmada ise konservatuvar ve müzik eğitimi öğrencilerinin performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamışlardır.

3.2 İkinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmada ikinci alt problem olan çalışma grubu öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan t-testi sonucu Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Çalışma Grubunun Cinsiyetlerine Göre Müzik Performans Kaygı Düzeyi Puanlarının Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Üniversite	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Kız	127	74,7323	17,23942	179,909	2,455	,015
Erkek	86	68,7442	17,62097			

* $p>.05$

Tablo 2'ye göre çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin, müzik performans kaygı ölçeği puanları arasında, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$t(213)= 2,455, p>.05$]. Kız öğrencilerin müzik performans kaygı düzeylerine ilişkin puan ortalaması $\bar{X} = 74,73$ iken, erkek öğrencilerin puan ortalaması $\bar{X} = 68,74$ 'tür. Başka bir ifadeyle kız öğrencilerin müzik performans kaygı düzeyleri, erkek öğrencilerin kaygı düzeylerinden daha yüksektir. Bu durum ise kız öğrencilerin daha içe dönük, kapalı ve rahat olamamalarından kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir.

Baydağ ve Alpağut (2016: 862), Kur-

tuldu ve Aksu (2015: 19), Yılmaz, Yazıcı ve Gündüz (2015: 513) de yapmış oldukları çalışmalarda, kız öğrencilerinin performans kaygı düzeylerini erkek öğrencilere göre daha yüksek tespit etmişlerdir.

3.3 Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmada üçüncü alt problem olan çalışma grubu öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerinin sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan ANOVA sonucu Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Çalışma Grubunun Sınıf Düzeyine Göre Müzik Performans Kaygı Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Sınıf	N	̄ X	Kareler		F	P
			Toplamı	Sd		
1.sınıf	50	69,3800	746,671	3	,801	,494
2.sınıf	62	73,8548	64931,254	209		
3.sınıf	51	74,0000				
4.sınıf	50	71,6200				

Tablo 3'e göre çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin, müzik performans kaygı ölçeği puanları sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir [F= ,801, p>.05]. Aritmetik ortalamalarına göre, 1.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin müzik performans kaygı düzeylerinin diğer sınıflara oranla düşük, 3.sınıf öğrencilerinin ise kaygı düzeyi diğer sınıflara göre yüksektir. Fakat bu durum istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Yılmaz, Yazıcı ve Gündüz (2015: 513)

ise yapmış oldukları çalışmada konservatuvar 3. ve 4. sınıf öğrencilerin kaygı düzeylerinin 2. sınıf öğrencilerden daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.

3.4 Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmada dördüncü alt problem olan çalışma grubu öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerinin yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan ANOVA sonucu Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Çalışma Grubunun Yaşlarına Göre Müzik Performans Kaygı Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Yaş	N	̄ X	Kareler		F	P
			Toplamı	Sd		
18-22	155	71,7742	983,333	2	1,596	,205
23-30	50	75,2600	64694,592	210		
30 ve üstü	8	64,3750				

Tablo 4'e göre çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin, müzik performans kaygı ölçeği puanları yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir [F= 1,596, p>.05]. Aritmetik ortalamalarına göre, 30 ve üstü yaş gruplarında müzik performans kaygı düzeyi diğer sınıflara oranla düşük, 23-30 yaş grubu öğrencilerde ise kaygı düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Fakat bu sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Baydağ ve Alpağut (2016: 863)'da

yapmış oldukları çalışmada yaş gruplarına göre performans kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık tespit etmemişlerdir.

3.5 Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmada beşinci alt problem olan çalışma grubu öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerinin bireysel çalgı gruplarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan ANOVA sonucu Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Çalışma Grubunun Bireysel Çalgılarına Göre Müzik Performans Kaygı Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Bireysel Çalgı	N	̄ X	S	Kareler		F	P	
				Toplamı	Sd			
Keman	54	24,4	65,7	2736,428	4	684,107	2,261	,064
Flüt	29	13,06	24,4	62941,497	208	302,603		
Gitar	23	10,8	35,2					
Bağlama	23	10,8						
Piyano	19	8,9						
Viyola	13	6,1						
Şan	11	5,2						
Viyolonsel	12	5,6						
Kabak kemane	6	2,8						
Diğer	23	10,8						

Tablo 5'e göre çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin, müzik performans kaygı ölçeği puanları bireysel çalgı gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir [F= 2,261, p>.05]. Aritmetik ortalamalarına göre, keman çalan öğrencilerin diğer çalgıları çalan öğrencilere oranla müzik performans kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu ve kabak kemane çalan öğrencilerde ise kaygı düzeyinin oldukça düşük olduğu görülmektedir. Fakat bu sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı değildir.

4. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışma, eğitim fakülteleri müzik anabilim dalı ve müzik ve sahne sanatları fakültesi müzik bölümü öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Verilerden elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin devam ettikleri fakülteye ve cinsiyetlerine göre müzik performans kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin yaş, sınıf ve bireysel çalgı değişkenlerine göre, müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır.

Yapılan bu araştırma sonucunda, herhangi bir müzik performansı sergilenirken,

kız öğrencilerin erkek öğrencilere orana daha fazla kaygı yaşadıkları tespit edilmiştir. Alpagut ve Baydağ'ın "Müzik Eğitimi Bölümü ve Konservatuar Öğrencilerinin Sahne/Performans Kaygısı Açısından Karşılaştırılması" adlı çalışmalarında Kafadar'ın (2009) "Gençler için Müzik Performansı Anksiyetesi Envanteri" kullanılmış ve kızların erkeklere göre daha fazla performans kaygısı duyduğu saptanmıştır (Baydağ & Alpagut, 2016: 863). Kurtuldu ve Aksu (2015: 19), Yılmaz, Yazıcı ve Gündüz (2015: 513)'de yapmış oldukları çalışmalarda konservatuar kız öğrencilerinin performan kaygılarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Demirci ve Bütün Ayhan (2016: 431)'da kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre üniversite sınavında daha fazla kaygı yaşadıklarının saptamışlardır.

İçinde yaşadığımız kültürel ortamdaki kaynaklanan sebeplerden dolayı, kadın ve erkeklerde duygu, düşünce, davranış vb. tutumlarda belirgin farklılıklar vardır. Bu farklılıklardan dolayı kızların erkeklere oranla daha duygusal olduğu düşünülmektedir. Ayrıca yapılan araştırmalar, kızların erkeklere oranla daha fazla başarı endişesi yaşadığını ortaya koymuştur (Tarhan, 2017: 1). Şanlı ve Oskay (2015: 729) araştırmalarında kız öğrencilerin yüksek sınav kaygısının biyolojik nedenlerle

yakından ilişkili olduğu sonucuna varmışlardır. Bu bağlamda yapılan araştırmanın, müzik performansı sergilenirken, kız öğrencilerin erkeklere göre daha çok heyecanlandığı ve bu sebeple daha çok kaygı yaşadığı sonucu literatürdeki araştırmalarla paralellik göstermektedir. Başka bir araştırmada ise Eğilmez (2012: 2090) piyano sınavı öncesinde ve sınav sırasında, kadın katılımcıların % 73'ü, erkeklerin ise % 52'sinin jüri önündeki sınavda belli bir başa çıkma yöntemini kullandıklarını tespit etmiştir.

Araştırmada müzik ve sahne sanatları fakültesi müzik bölümü öğrencilerinin, eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerine oranla daha fazla kaygı yaşadıkları tespit edilmiştir. Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarının temel amacı, ülkedeki çeşitli eğitim kurumlarında müzik eğitimi verebilecek öğretmenler yetiştirmektir. Bu sebeple burada okuyan öğrencilerin çalgıda profesyonel olmaları beklenmemektedir. Dolayısıyla bunun farkında olan öğrenci, herhangi bir müzik performansı sergilerken çok kaygılanmamaktadır. Fakat müzik ve sahne sanatları fakülteleri müzik bölümlerinin varoluş hedeflerinin başında profesyonel icracı yetiştirmek vardır. Bu durumun farkında olan öğrenci, müzik performansı sergilerken çok iyi olması gerektiğini düşünmektedir ve bunun da onda daha çok kaygıya sebep olduğu söylenebilir. Müzik performan kaygısını farklı bir açıdan ele alan Tezel ve Aşkın (2007: 1) ise sahne heyecanı üzerine yaptıkları araştırmalarında, klasik Batı müziği öğrenci ve icracıların, performans kaygılarıyla başa çıkmada, caz ve geleneksel Türk müziği icracı ve öğrencilerine göre daha etkili olduklarını tespit etmişlerdir.

Sahne performansı beraberinde kaçınılmaz olarak belli bir düzeyde kaygıyı da getirmektedir. Kaygı duygusunu yok etmenin neredeyse olanaksız olduğu ve asgari düzeyde kaygının da, sanatçıyı motive ederek yararlı olabileceği varsayıldığında, en aza indirmek için çareler aramak daha yerinde olacaktır

(Çimen, 2001: 128).

Elde edilen sonuçlara göre şu önerilerde bulunulabilir.

- Müzik performans kaygısının yüksek olduğu müzik ve sahne sanatları fakültesi müzik bölümü öğrencilerinin, yaşadıkları bu kaygıları azaltmak için ders programlarına "sahne sanatları deneyimi" adı altında bir seçmeli dersin konulmasının bu konuda yararlı olacağı düşünülmektedir.

- Kız öğrencilerinin müzik performans kaygılarını azaltmak için, bölüm içerisinde sık sık müzik dinletileri yapılması ve bu dinletilere kız öğrencilerin yoğun katılımının sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

- Öğretim elemanlarının öğrencileriyle birlikte dönem içerisinde dinletiler vermesi, hem öğrencilerin sahne deneyimini arttıracığı hem de öğrenci-öğretim elemanı arasındaki bağın çok daha iyi olacağını ve bu durumda öğrencilerin yaşadıkları kaygıları azaltacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda yapılan araştırmalardan; Tankız (2016: 1) birlikte çalışma öğrenme biçimine dayalı gerçekleştirilen flüt öğretimi ile öğrencilerin müzik performans kaygılarının azaldığını tespit etmiştir.

- Çalınan esere piyano ile eşlik yapılmasının, öğrencinin heyecanını yenmesine, heyecanını eşlikçiyle paylaşmasına ve dolayısıyla kaygı düzeyinin azalmasına yardımcı olacağı söylenebilir.

- Öğrencilerin müzik performans kaygı düzeylerini azaltmak için psikologlarla iş birliği yapılarak kaygı düşürücü terapiler uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Başarır, D. (1990). *Ortaokul Son Sınıf Öğrencilerinde Sınav Kaygısı, Durumluk Kaygısı Akademik Başarı ve Sınav Başarısı Arasındaki İlişkiler*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baydağ, C., & Alpagut U. (2016). Müzik Eğitimi Bölümü ve Konservatuar Öğrencilerinin Sahne/Performans Kaygısı

- Açısından Karşılaştırılması, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9/44, 857 - 864
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., vd. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem Yayınları.
- Çırakoğlu, O. C. (2013). Sahnedeki Düşman: Müzisyenlerde Performans Kaygısı Üzerine Bir Gözden Geçirme, *Türk Psikoloji Yazıları*, 16/32, 95 - 104.
- Çimen, G. (2001). Konser Kaygısı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21/2, 125 - 133.
- Dalkıran, E., Şahin Baltacı, H., vd. (2014). Bireysel Çalgı Performans Sınavı Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik-Güvenirlilik Çalışması, *International Journal of Assessment Tools in Education*, 1/1-2, 13 - 25.
- Demirci, D., & Ayhan Bütün A. (2016). Üniversite Sınavına Hazırlanan Ergenlerde Sınav Kaygısının İncelenmesi, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 44, 431- 441.
- Eğilmez, H. O. (2012). Music Students' Views Related to the Piano Examination Anxieties and Suggestions for Coping with Students' Performance Anxiety. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 46, 2088 - 2093.
- Fehm, L., & Schmidt, K. (2006). Performans Anxiety in Gifted Adolescent Musicians, *Journal of Anxiety Disorders*, 20, 98 - 109.
- Kafadar, A. (2009). *Piyanisler Örneğinde Müzisyenlere Özgü Performans Anksiyetesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Akademik Yayınları.
- Kee, J. (1993). *Performance Anxiety in Violin Playing*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, USA: University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Kurtuldu, K., & Aksu, C. (2015). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersi Sınav Kaygılarının Çeşitli Değişkenlere Yönelik Karşılaştırılması, *Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi*, 5, 19 - 36
- Özevin Tokinan, B. (2013). Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçe'ye Uyarlama Çalışması, *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14/1, 53 - 65.
- Palti, C. (2012). *Üniversiteye Hazırlanan Lise Son Sınıf Öğrencilerinde Yükseköğretime Geçiş Sınavı Öncesi ve Sonrasında Benlik Saygısı, Sınav Kaygısı ve Durumluluk-Sürekli Kaygı Düzeyleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şanlı, Y., & Oskay, Ü. (2015). Üniversite Sınavına Hazırlanan Kız Öğrencilerin Sınav Kaygıları İle Adet Sorunları Arasındaki İlişki, *International Journal of Human Sciences*, 12/1, 719 - 731.
- Tezel, G., & Aşkın, C. (2007). Sahne Heyecanının Türk Müzisyenler Arasındaki Yaygınlığı ve Çözüm Yöntemleri. *İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 /2, 3 - 10.
- Türk Dil Kurumu. (2009). *Türkçe Sözlük* (genişletilmiş baskı). Ankara: TDK.
- Tankız, K. D. (2016). *Flüt Öğretiminde Birlikte Çalma Öğrenme Biçiminin Performans Kaygısı ve Motivasyon Düzeyine Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tarhan, N. (2017). Sınav Kaygısı Depresyon Nedeni, <http://www.epsikiyatri.com/sinav-kaygisi-depresyon-nedeni-29164>. adresinden 15. 05. 2017 tarihinde erişildi.
- Yılmaz, S., Yazıcı, T., & Gündüz, A. (2015). *Konservatuvar Öğrencilerinin Kaygı Düzeyleri*, I. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi *Bildiriler Kitabı 6-8 Mayıs 2015* (s. 513 - 519), Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.